

Hranice

novorománská dominanta města

Měšťané se usazování Židů v Hranicích velmi dlouho bránili, proto se Židé ve městě začali zabydlovat až na počátku 17. století. První měšťanský dům si Žid Josef původem z Lipníka ve městě zakoupil od majitele panství roku 1611. Další domy, jichž bylo celkem sedmnáct a byly většinou dost zpustlé, získali Židé do svého majetku ve druhé polovině 20. let a ve 30. letech 17. století. Tyto domy stojící při západní městské hradbě se staly jádrem hranické židovské obce.

Samostatná židovská obec v Hranicích byla se souhlasem vrchnosti, tedy knížete z Dietrichsteina, schválena roku 1637. Současně v té době Maxmilián z Dietrichsteina potvrdil Židům držení sedmnácti domů a v jedenácti artikulech vymezil práva Židů a jejich vztah ke křesťanské obci. Zkázou všem obyvatelům města včetně Židů přinesla tažení švédských vojsk v průběhu třicetileté války. V polovině 17. století čítala hranická židovská obec 135 osob. Roku 1728 získalo v Hranicích oficiální povolení k pobytu 115 židovských rodin, na konci 18. století se jejich počet zvýšil na 120. Židovská obec byla nejsilnější v polovině 19. století (roku 1857 tu žilo 802 Židů), poté počet jejich členů postupně klesal (roku 1930 to bylo již jen 192 Židů). Roku 1942 židovská obec v důsledku nacistické okupace zanikla. Po válce byla obnovena, ale její existence trvala jen krátkou dobu a brzy se změnila na synagogální sbor spadající pod Židovskou náboženskou obec v Olomouci, který kolem roku 1975 zanikl.

První synagoga byla dřevěná a stála ve dvoře židovského obecního domu čp. XV. V písemných pramenech je doložena roku 1629. Po třicetileté válce byla opravena a roku 1720 přestavěna, rozměry byly stejné, ale budova byla již zděná. Z roku 1834 se dochoval pláněk této starší synagogy, z něhož vyplývá, že se jednalo o menší stavbu postavenou na půdorysu